

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

Republica Moldova, MD – 2012, mun. Chișinău
str. Petru Rareș, 18

**ВЫСШАЯ СУДЕБНАЯ
ПАЛАТА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

Республика Молдова, MD – 2012, мун. Кишинэу
ул. Петру Рареш 18

tel./fax: (+ 373) 022-21-87-64; 022-21-20-89

Nr. 2ri-130/16
29.04.2016

**Domnului Alexandru Tănase
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 27.04.2016, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, vă expediază cererea lui Damaschi Alexei privind sesizarea Curții Constituționale, în vederea examinării constituționalității sintagmei „în instanța de insolvență” din art.104 din Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012.

Anexă: copia cererii de sesizare, copia încheierii din 27.04.2016 și materialul în insolvență 2i-46-2/14 pe 164 file.

Cu respect,

**Președintele Interimar al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

Ex: T.Bradu

Iu. Sîrcu

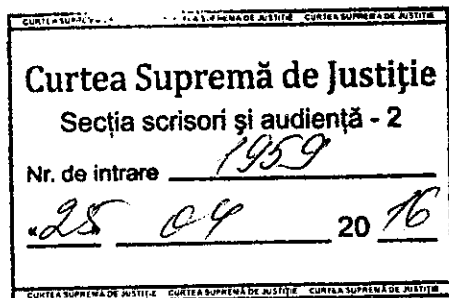
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	529	
3	05	20 16

Dosar 2ri-130/16

Recurent: Damaschin Alexei
Mun. Chişinău, str. 31 August, 1989, nr. 64, ap. 51

Intimat: SC "Proacvacom" SRL
(în procedura falimentului)
Mun. Chişinău, str. Scoreni, 15

Gândea Anatolie
Administratorul falimentului
Mun. Chişinău, str. Vasile Alecsandri, 105

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În fapt, pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cererea de recurs depusă de recurentul Damaschin Alexei contra Hotărârii Curții de Apel Chişinău din 08 februarie 2016 prin care a fost admisă acțiunea lichidatorului SC "Proacvacom" SRL, Gândea Anatolie, în temeiul căreia a fost solicitată declararea nulității relative a contractului de prestări servicii juridice din 25 august 2011 și acordul adițional din 26 august 2011, la contractul inițial.

Relativ procedurii de examinare a acțiunii menționăm că instanța de insolvabilitate, Curtea de Apel Chişinău, a reținut spre cercetare pricina în virtutea art. 104 lit. a) din Legea insolvabilității, nr. 149 din 2012, prin care se reglementează că pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolvabilitate, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/ lichidatorul poate introduce în instanța de insolvabilitate acțiuni în vederea anulării următoarelor acte juridice dacă ele afectează bunurile debitorului orice act juridic fictiv sau fraudulos încheiat de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvabilitate, care a afectat drepturile creditorilor.

Prin prezenta invocăm că prevederile nominalizate aduc atingere garanțiilor constituționale reglementate prin art. 4 alin. (2), 20 alin. (2) și 119 din Constituție. În mod particular considerăm că legiuitorul a admis o ingerință impardonabilă relativă garanțiilor:

- 1) de liber acces la justiție
- 2) la un proces echitabil
- 3) la un recurs efectiv

Handwritten signature of Gândea Anatolie.

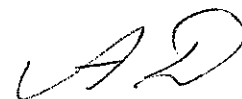
Pe marginea celor obiectate venim să explicăm că la data de 29 iunie 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea insolabilității (nr. 149), în scopul instituirii cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit. Cu late cuvinte legiuitorul a instituit reguli referitoare la situația de bancrută a unui întreprinzător, fie prin restructurarea activității acestuia, fie prin încetarea existenței lui, astfel încât creanțele opozabile întreprinzătorului de către creditori să fie satisfăcute din contul activelor primelor în mod echitabil.

În sensul scopului declarat al legii, legislatorul a instituit reguli de validare a creanțelor și contestare a existenței lor. Astfel, un creditor ce se consideră îndreptățit să opună o creanță față de debitorul insolubil poate depune în condițiile art. 55 alin. (8) din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, cerere de validare a creanței sale. Contra cererii date, pot obiecta participanții la procesul de insolvență, în condițiile art. 144 din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, prin formularea de contestații.

În corespundere cu art. 144 alin. (4) din Legea amintită, dacă la examinarea contestației se constată existența unui litigiu de drept, instanța de insolabilitate admite contestația printr-o încheiere motivată, care poate fi atacată cu recurs de către creditorul a cărui creanță nu a fost validată. În acest caz, creanța se radiază din tabel, iar creditorul a cărui creanță nu a fost validată este în drept să intenteze proces separat de confirmare a creanței sau de preluare a procesului pendinte.

Conform recomandărilor expuse în pct. 13.7 din Hotărârea Explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 2 din 24 martie 2014, reținem că admiterea contestației prin constatarea unui litigiu de drept, cu radierea creanței din tabel, poate avea loc în cazurile în care creanța solicitată de creditor pentru a fi admisă, nu se confirmă prin probele și argumentele invocate și administrate, iar confirmarea acestora presupune diverse acțiuni procesuale (efectuare de expertize, evaluări, probe suplimentare, care urmează a fi apreciate respectiv). *În asemenea situații, creditorul a cărui creanță nu a fost validată prin admiterea contestației, este în drept de a intenta un proces separat, după regulile generale, în instanța competentă și nu în instanța de insolabilitate.*

Cu alte cuvinte în cazul admiterii contestației, creditorul pentru a consuma litigiul ce-l împiedică să-și valideze creanța dispune de dreptul de a intenta o acțiune în primă instanță, cu potențiala parcurgere a căilor de atac în apel și recurs, pentru a constata irevocabilitatea actului judecătoresc în baza căruia litigiul este soluționat și în temeiul căruia poate fi validată la o dată ulterioară creanța sa. În acest sens, creditorul poate intenta doar în instanța de drept comun și nu în instanța de insolvență, acțiuni de nulitate referitoare și la litigiile care vizează:

- a) orice act juridic fictiv sau fraudulos încheiat de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvență, care a afectat drepturile creditorilor;
- b) transferurile cu titlu gratuit din partea debitorului făcute în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, cu excepția actelor de îndeplinire a unor obligații morale sau actelor pentru binele public (de sponsorizare), în care generozitatea donatorului este proporțională patrimoniului său;
- c) tranzacțiile încheiate în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, în care prestația debitorului este vădit mai mare decât cea primită;
- d) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, care au ca efect creșterea sumei pe care creditorul ar urma să o primească în cazul lichidării debitorului;
- e) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, la care creditorul nu avea dreptul sau care nu ajunseră la scadență;
- f) acordarea gratuită a unui gaj sau a unei ipotece, a oricărei alte garanții pentru o creanță care era neasigurată în ultimele 4 luni anterioare înaintării cererii introductive sau pentru o creanță a unui acționar sau asociat al debitorului într-o perioadă similară, dacă aceste creanțe nu au ajuns la scadență până la data intentării procedurii de insolvență;
- g) orice acte încheiate și garanții acordate de către debitor după înaintarea cererii introductive.

Aceeași listă de litigii, însă, se soluționează prin excepție de către instanța de insolvență, în condițiile în care pe rol de reclamant în asemenea acțiuni figurează administratorul insolvenței. Altfel spus, prin prisma normelor constituționale evidențiate, art. 5 alin. (2) și art. 104 din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, diferențiază în mod nejustificat și neargumentat, drepturile procesuale ale creditorului contestat și ale administratorului insolvenței, presupunând dreptul de înainta acțiuni civile în instanțe diferite. Or, în conformitate cu art. 355 CPC RM drept instanțe de insolvență se consideră doar curțile de apel.

Pe cale de consecință, în cazul unei acțiuni de nulitate invocate de către administratorul insolvenței în baza art. 104 din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, trebuie să constatăm că volumul drepturilor procesuale ale creditorului contestat sunt limitate prin efectul imperativ al legii. În acest sens, invocăm obstrucționarea dreptului la un recurs efectiv, garantat în particular prin prisma art. 119 din Constituție, precum și prin prisma art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale. Or, primatul Convenției în raport cu Constituția RM este asigurat în particular prin intermediul art. 4 alin. (2) din Constituție.

Astfel, o eventuală Hotărâre emisă de Curtea de Apel, ca instanță de insolabilitate, va putea fi atacată doar în ordinea recursului, reglementat de art. 429 – 445 CPC RM. Situația dată presupune că efectul devolutiv al căii de atac (recurs) va fi limitat de temeiurile de admisibilitate ale acesteia (art. 432 CPC). Or, în cazul apelului legea nu reglementează limitarea căii de atac la una de casație, ci presupune o reevaluare integrală a fondului pricinii.

Cu alte cuvinte în condițiile în care o acțiune va fi înaintată de oricare alt participant al procedurii de insolvență sau un terț neantrenat în procesul dat, lista litigiilor din art. 104 din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, va fi obiectul de examinare a unei instanțe de drept comun și nu a instanței de insolabilitate. Faptul dat presupune că din punct de vedere al căilor de atac, hotărârea instanței va fi susceptibilă de a fi atacată atât cu apel, cât și cu recurs.

În efect art. 104 din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, și anume sintagma „în instanța de insolabilitate” din primul fragment al normei, pune pe picior de inegalitate subiecții procedurii civile în contextul aplicării prevederilor din domeniul legislației relative insolvenței.

Paradoxal e și faptul că în corespundere cu Nota Informativă depusă la proiectul Legii nr. 155 din 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, rezultă că scopul reformei operate în 2012 era *inter alia* de a echilibra competențele instanțelor judecătorești în materie de soluționare a litigiilor civile.

Astfel, nota amintită explică că „în urma analizei experienței altor state în vederea consultării practicii privind structura sistemului judecătoresc și stabilirea competențelor de examinare a cauzelor în primă instanță, precum și în ordine de apel și recurs, au fost evidențiate următoarele practici. În sistemele judecătorești ale Greciei, Olandei, Belgiei, toate litigiile civile și de contencios administrativ, indiferent de natura și obiectul acestora se examinează în prima instanță de către instanțele de fond. Hotărârile adoptate de instanțele de fond sînt atacate cu apel la Curțile de apel din raza de jurisdicție a judecătorilor respective. Curtea de apel examinează exclusiv cererile de apel declarate împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele de fond, fără a avea competențe de a examina cauze civile sau de contencios administrativ în calitate de instanță de fond.”

Mai mult aceeași notă emisă de Ministerul Justiției este categorică în a constata că *capitolul XXXVIII din CPC stabilește dispoziții care reglementează modalitatea de exercitare a recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea apelului (secțiunea 1) și recursul împotriva deciziilor instanțelor de apel (secțiunea 2). Potrivit actualelor reglementări recursul (secțiunea 1) este o cale de atac parțial similară cu apelul, cu unele mici excepții, printre care ar putea fi menționată că părțile pot prezenta ca probe doar înscrisurile și că în unele cauze ca instanță competentă este Curtea Supremă de Justiție. În prezent această cale de atac se exercită în cea mai mare parte împotriva hotărârilor pronunțate*

în primă instanță de curțile de apel. În contextul celor expuse supra și reieșind din faptul că Curțile de apel nu vor mai examina cauzele în primă instanță, se propune excluderea acestei căi de atac. Cu referire la recurs (secțiunea 2) acesta se judecă doar de Curtea Supremă de Justiție împotriva deciziilor instanțelor de apel. În conformitate cu art. 422 din CPC instanța de recurs verifică doar în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi. Ba mai mult, pentru a accentua că instanța de casație examinează doar legalitatea nu și temeinicia, art. 422 a fost completat cu următoarea propoziție – „Faptele constatate și aprecierea dată probelor de instanța de apel sunt obligatorii pentru Curtea Supremă de Justiție”. Reieșind din faptul că instanța de recurs examinează pricina doar în drept nu și în fond, prin noua reformă procesual civilă se propune introducerea procedurii v scrise în fața Curții Supreme de Justiție. Totodată, este necesar de menționat că și în prezent, în temeiul art. 444 alin. (2) CPC neprezentarea părților nu împiedică examinarea recursului.

Deci, în conformitate cu rațiunile legiuitorului abrogarea prevederilor referitoare la recursul în secțiunea 1, a survenit ca efect al lipirii curților de apel de competența soluționării litigiilor în statut de primă instanță. Totuși prin omisiunea legiuitorului această competență a fost păstrată pentru cazul litigiilor indicate în art. 104 din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012. Mai mult, această competență a fost păstrată doar în condițiile în care acțiunea în nulitate este introdusă de administratorul insolvenței, exercitarea dreptului la acțiunii de oricare altă persoană exclude competența curții de apel.

Suplimentar, reieșind din faptul că Curtea Supremă de Justiție în temeiul art. 442 CPC nu examinează circumstanțele fondului acțiunii, ci doar legalitatea hotărârii atacate, se constată o autentică limitare a drepturilor procesuale a persoanei recurente, care nu poate beneficia efectiv de o examinare repetată a pricinii. Deci, recursul contra unei Hotărâri emise în condițiile art. 104 din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, este *ab initio* degrevat de caracterul eficacității, calea recursului fiind limitată prin condițiile de admisibilitate a recursului (art. 432, 433 CPC) și limitele judecării lui (art. 442 CPC).

Mai mult decât atât, circumstanțele sus-expuse sunt reflectate și de practica arareori anevoioasă și contradictorie a Curții Supreme de Justiție. Astfel, spre exemplu, conform dosarului 2ri-124/14 Curtea Supremă de Justiție a soluționat recursul contra Hotărârii Curții de Apel Chișinău prin care a fost soluționat fondul pricinii prin care administratorul insolvenței SC „Plugarul” SRL, Bălan Vladimir, în temeiul art. 104 lit. c) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, a contestat cu nulitate un act juridic încheiat cu participarea societății insolvente. Reamintim că art. 104 lit. c) din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012, prevede că pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolvență, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/ lichidatorul poate introduce în instanța de insolvență acțiuni în vederea anulării actelor juridice dacă ele afectează bunurile debitorului orice, în particular lit. c) vizează tranzacțiile încheiate în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, în care prestația debitorului este vădit mai mare decât cea primită. Prin Decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 01

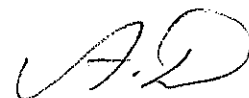
octombrie 2014 s-a decis că acțiunea în nulitate referitoare la orice act juridic pretins a fi nul și care depășește termenul de 3 ani precedenți înaintării cererii introductive ține de competența instanței de drept comun și nu de competența instanței de insolabilitate. În contradicție cu soluția dată vine pct. 2.5 din Hotărârea Explicativă a Plenului Curtii Supreme de Justiție, nr. 2 din 24 martie 2014, cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității, care explică că termenul de 3 ani prevăzut de art.104 din Legea insolabilității este termen de decădere și nu trebuie confundat cu termenul de prescripție extinctivă. Caracteristic termenelor de decădere este faptul că în interiorul lor titularul trebuie să-și exercite dreptul său subiectiv printr-o dispoziție legală imperativă, să-și exercite acel drept, sub sancțiunea stingerii dreptului respectiv. Aceste termene au ca efect pierderea dreptului subiectiv și nu poate fi suspendat, întrerupt și este incompatibil cu noțiunea de repunere în termen.

Exemplul redat mai sus, demonstrează cert că formularea art. 104 din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, este incompatibilă cu noțiunea unui proces echitabil, deoarece aplicarea lui generează interpretări aleatorii în materie de competență jurisdicțională, subiect care reclamă, de altfel, maximă claritate și precizie. Cu alte cuvinte, norma art. 104 din Legea citată reprezintă un pericol real și iminent pentru stabilitatea raporturilor juridice, fiind o normă care permite schimbarea competenței jurisdicționale pe verticală nu în dependență de obiectul acțiunii ci de subiectul reclamant.

Reieșind din faptul că în cazul lui Damaschin Alexei litigiul dintre acesta și SC „Proacvacom” SRL a fost soluționat în limita art. 104 de Curtea de Apel Chișinău ca instanță de insolabilitate, considerăm imperios necesar în ordinea excepției de neconstituționalitate de a exercita controlul constituționalității sintagmei „în instanța de insolabilitate” din primul fragment al art. 104 din Legea insolabilității, nr. 149 din 2012, prin care legea impune competența curții de apel la judecarea unei acțiuni formulate exclusiv de administratorul insolabilității.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În baza celor menționate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție

SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii;
2. Disponerea prin Încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității sintagmei „în instanța de insolvență” din art. 104 din Legea insolvenței, nr. 149 din 2012.

Anexă:

- a. Copia cererii – 2 exemplare;
- b. Copia Notei informative la proiectul de lege nr. 155 din 2012 – 2 exemplare;
- c. Copia Deciziei Curții Supreme de Justiție din 01.10.2014 (dos. 2ri-124/14) – 2 exemplare.

Alexei DAMASCHIN

Recurent

25.04.2016

Notă Informativă
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea
Codului de procedură civilă al Republicii Moldova

I. Considerații generale

Un sistem judiciar viabil reprezintă principala componentă a societății democratice, deoarece el vizează toate domeniile vieții sociale. Iată de ce problemele înfăptuirii justiției în Republica Moldova continuă să rămână un deziderat important, care merită atenție și consolidarea eforturilor comune în vederea reafirmării imaginii țării pe plan internațional, inclusiv în contextul vectorului de integrare europeană.

În ultimii ani, Republica Moldova a întreprins o serie de măsuri importante în vederea instaurării democrației și asigurării supremației legii. Totuși, la segmentul înfăptuirii justiției, continuă să persiste unele curențe atât de ordin legislativ cât și practic, sub aspectul implementării legislației.

În contextul celor expuse și în vederea executării *Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2011-2014 "Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare"* care conține drept obiectiv reformarea procedurii civile și de contencios administrativ, a fost elaborat proiectul *Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova*.

Prin prezentul proiect se propune o intervenție legislativă în materia normelor procedurale civile, pentru reglementarea complexă și coerentă a acestora precum și înlăturarea unor deficiențe și neconcordanțe care într-un final duc la repercusiuni negative asupra duratei, eficienței și finalității actului de justiție.

Noile amendamente reprezintă expresia unui efort susținut, care vor avea drept scop esențial crearea în materia procesului civil a unui cadru legislativ care să răspundă imperativelor funcționării unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale.

Principalele segmente procedurale supuse unor amendamente vizează competența instanțelor judecătorești, participanții la proces, modul de comunicare a actelor de procedură și de pronunțare a hotărârilor judecătorești, căile de atac, etc.

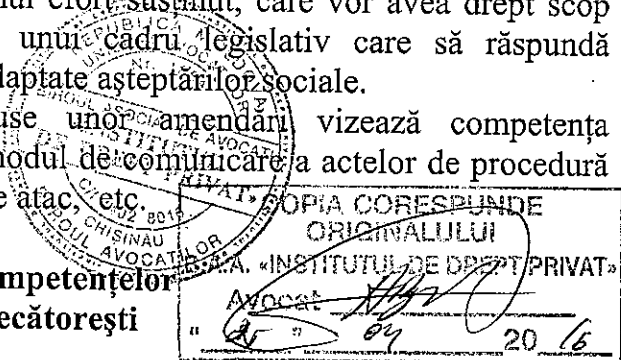
II. Modificarea competențelor
instanțelor judecătorești

În scopul asigurării celerității soluționării proceselor și degrevării instanțelor superioare de soluționarea unor cauze, prin proiect se propune atribuirea tuturor competențelor de judecare a cauzelor în fond judecătorilor.

Potrivit normelor existente în prezent (art. 32-33 din Codul de procedură civilă) atât judecătorii cât și Curțile de apel sunt competente de a examina în fond pricinile civile. De competență de a examina unele pricini în fond a dispus și Curtea Supremă de Justiție, competență care a fost exclusă prin Legea nr.244-XVI din 21 iulie 2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă.

Examinarea litigiilor care astăzi sunt atribuite în competența Curții de apel poate fi efectuată cu absolut același succes în cadrul judecătorilor de fond, fără a aduce prejudicii asupra calității sau termenilor de examinare. Preluarea de către judecătorii, a competențelor de examinare în fond în calitate de primă instanță a tuturor cauzelor civile și de contencios administrativ, va contura în mod evident rolul nivelului fiecărei instanțe în sistemul judecătoresc și va consolida statutul Curților de apel, în calitate de a doua verigă în ierarhia instanțelor judecătorești, prin exercitarea deplină de către aceasta a unui control judiciar.

În aceeași ordine de idei menționăm că, *Recomandarea CoE nr.(95)5 privind introducerea și îmbunătățirea funcționării sistemelor și procedurilor de apel în materie*

civilă și comercială statuează că *“chestiunile litigioase trebuie stabilite la nivelul primei instanțe.* Toate cererile, faptele sau dovezile trebuie prezentate în fața primei instanțe.”.

De asemenea, prin aceste amendamente se va asigura o degrevare a Curților de apel de un volum impunător de lucru, ori potrivit datelor statistice, acestea din urmă au examinat în fond:

- în anul 2009 – 4177 de cauze;
- în anul 2010 – 4148 de cauze.

Modificările propuse sunt coordonate și cu practica altor state europene, care împărtășesc pe larg sistemul în care Curților de apel li se atribuie doar competențe de examinare a cauzelor în apel, lăsând examinarea cauzelor în primă instanță în sarcina instanțelor de fond.

În urma analizei experienței altor state în vederea consultării practicii privind structura sistemului judecătoresc și stabilirea competențelor de examinare a cauzelor în primă instanță, precum și în ordine de apel și recurs, au fost evidențiate următoarele practici.

În sistemele judecătorești ale *Greciei, Olandei, Belgiei*, toate litigiile civile și de contencios administrativ, indiferent de natura și obiectul acestora se examinează în prima instanță de către instanțele de fond. Hotărârile adoptate de instanțele de fond sînt atacate cu apel la Curțile de apel din raza de jurisdicție a judecătoriilor respective. Curtea de apel examinează exclusiv cererile de apel declarate împotriva hotărîrilor pronunțate de instanțele de fond, fără a avea competențe de a examina cauze civile sau de contencios administrativ în calitate de instanță de fond.

În continuare vom relata modificările nemijlocite operate la Codul de procedură civilă.

În contextul prevederilor legii privind lichidarea instanțelor specializate și în urma amendamentelor care au fost operate la Codul de procedură civilă și vizează modificarea competențelor, se necesită excluderea Capitolului III „Competența generală” cu încorporarea unor prevederi în Capitolul IV care va fi intitulat „Competența instanțelor de judecată”. Astfel, reieșind din faptul că instanțele de fond vor fi doar judecătoriile, din capitolul IV urmează a fi excluse articolele care stabilesc competența curților de apel ca instanțe de fond. În urma excluderii cap. III, se propune ca art. 33 să stabilească competența generală a instanțelor judecătorești. Totodată, reieșind din faptul că art. 2 alin. (4) CPC exemplifică litigiile atribuite spre examinare în procedură civilă (și anume litigiile care rezultă din raporturile juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice, etc.) se consideră inoportun dublarea acestei enumerări la art. 33 din proiect.

De asemenea, sub aspect structural capitolul IV urmează să stabilească apriori **imutabilitatea competenței jurisdicționale**, principiu ce garantează că *nimeni nu poate fi lipsit fără consimțămîntul său de dreptul judecării procesului în instanță și de judecătorii în a căror competență pricina este dată prin lege.* Reieșind din faptul că acest principiu guvernează întreaga competență, prin proiect se propune ca conținutul art. 45 să fie inclus la începutul capitolului (art. 32 din proiect).

Prin excluderea competenței de a examina pricinile în fond de Curțile de apel, a fost modificat și art. 37 care stabilește „Competența în caz de concurență a pretențiilor” prin excluderea sintagmei *„iar dacă sunt de competența unor instanțe de diferite grade, pretențiile urmează a fi conexe și examinate de instanța ierarhic superioară”*. De asemenea, în vederea excluderii interpretărilor eronate alin. (2) al art. 37 a fost comasat cu alin. (1) și s-a stabilit expres că *conexarea pretențiilor legate între ele ține de competența instanței de judecată sesizată mai întîi cu cererea de chemare în judecată, care va emite o încheiere în acest sens.* În corespundere cu art. 14 CPC care stipulează că *la judecarea pricinilor civile în primă instanță, actele judiciare se emit în formă de hotărîre, încheiere și ordonanță*, de la art.37 a fost exclusă noțiunea de *“dispoziție”* și s-a stipulat că *instanța decide conexarea pretențiilor printr-o încheiere.*

ȘTEFAN BĂLĂȘOIU
PREȘEDINTELE
CĂMEREI DE AVOCATI
DIN INSTANȚA DE APPEL
Judecătoria Iași
192 8018
192 8018
B.A.A. «INSTITUTUL DE DREPT PRIVAT»
Avocat
" 25 " 20 16

Articolul 39 CPC prevede competența teritorială a instanțelor de judecată **la alegerea reclamantului**. Totodată, norma de la alin. (15) al articolului nominalizat stipulează că **acțiunile accesorii și incidentale țin de competența instanței care este în drept să judece acțiunea principală**, normă care de principiu **nu vizează competența de examinare la alegerea reclamantului**, fiind exclusă prin proiectul legii. Ba mai mult, conceptul de acțiune accesorie și incidentală se regăsește la art. 42 și 187 CPC.

Rezumînd cele expuse statuăm că, potrivit modificărilor propuse se va asigura o exercitare de către instanțele superioare a unui control judiciar efectiv asupra hotărîrilor primei instanțe, se va stabili clar pentru justițiabil ierarhia instanțelor judecătorești și a modului de exercitare a căilor de atac, precum și într-un final se va asigura celeritatea soluționării proceselor de judecată și apropierea justiției de cetățean.

III. Participanții la proces

Potrivit art. 7 CPC instanța judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății sau a unui interes legitim. Potrivit normelor legale, într-un proces există două părți - **reclamantul și pîrîtul**. Totodată, într-un proces pot participa mai mulți reclamați sau pîrîți (coparticipare) dacă obiectul litigiului îl constituie drepturile și obligațiile comune care decurg din aceleași temeieri de fapt sau de drept și sunt de aceeași natură.

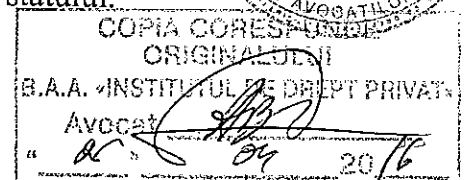
Coparticiparea procesuală asigură evitarea unor hotărâri judecătorești contradictorii, contribuie la economisire de timp și de cheltuieli atît pentru părți cît și pentru instanță, ceea ce într-un final contribuie la o mai bună administrare a justiției.

În prezent se atestă multiple situații în care într-un litigiu, din cauza necunoașterii sau a ascunderii intenționate a acestui fapt de către părțile procesului, nu participă toate persoanele care ar avea un anumit interes față obiectul supus examinării. În cele din urmă această situație condiționează încălcarea drepturilor persoanelor vizate supra prin hotărîrea judecătorească pronunțată.

Reieșind din rolul diriguitor al instanței de judecată în organizarea și desfășurarea procesului, prin proiectul de lege se propune completarea articolului 62 cu norme care vor viza **înștiințarea din oficiu de către instanța de judecată a altor persoane**. Astfel, potrivit conținutului articolului instanța judecătorească este obligată să identifice și să înștiințeze toate persoanele (coreclamanții și copîrîții) a căror drepturi și obligații pot fi afectate prin procesul intentat, chiar dacă părțile se împotrivesc. Admiterea în proces se dispune, prin încheiere, pînă la închiderea dezbaterilor înaintea primei instanțe. Dacă necesitatea admiterii în proces a altor persoane este constatată în timpul deliberării, instanța va repune cauza pe rol, dispunând înștiințarea participanților.

Acest amendamente sunt incluse cu scopul de a eficientiza judecarea unitară nu numai a raporturilor juridice deduse soluționării prin voința reclamantului și/sau a pîrîtului, dar și a altor raporturi juridice aflate în strînsă legătură cu cel inițial, în scopul evitării litigiilor ulterioare. De asemenea, prin acest nou amendament se va asigura accesul efectiv la justiție și a dreptului la apărare a tuturor justițiabililor, precum și se va evita pronunțarea hotărîrilor judecătorești contradictorii care într-un final fac imposibilă executarea acestora.

Potrivit art. 55 CPC printre participanții la proces se enumără și **procurorul**, iar în acest context art. 71 alin.(1) statuează că procurorul participă la judecarea prăemilor civile în primă instanță în calitate de participant la proces dacă el însuși l-a pornit în condițiile legii. Conform articolului nominalizat supra, procurorul înaintează acțiune în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor incapabile, persoanelor care nu se pot adresa în judecată din cauza sănătății sau vîrstei, precum și în apărarea intereselor statului.

Examinînd mai jos toate situațiile în care procurorul apare ca participant al procesului civil, atestăm că calitatea acestuia din urmă se dublează cu alte autorități ale statului responsabile de anumite domenii concrete. Or, reieșind din faptul că procesul civil este unul de drept privat urmează a fi asigurată egalitatea armelor pe tot parcursul desfășurării acestuia.

Astfel, reieșind din cele expuse prin proiectul de lege se propune excluderea procurorului ca parte a procesului civil, acesta urmînd să apară doar în cazul în care reprezintă nemijlocit instituția proprie.

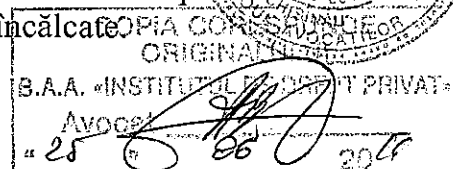
Întru susținerea poziției propuse prin proiectul de lege, menționăm că *Recomandarea CoE 1604(2003) privind rolul procuraturii în societatea democratică guvernată în baza principiului supremației Legii*, statuează că *împuternicirile și responsabilitățile procurorilor să se limiteze la urmărirea penală a cauzelor penale, și la rolul general în apărarea intereselor publice prin intermediul sistemului de justiție penală, iar pentru exercitarea altor funcții să fie formate organele separate, efective și plasate corespunzător*. De asemenea, potrivit *Recomandării CoE (2000)19 privind rolul procuraturii în sistemul de justiție penală*, „*Procurorii*” sunt *autoritățile publice care, în numele societății și în interes public, asigură aplicarea legii atunci, cînd încălcarea acesteia atrage o sancțiune penală, luînd în considerare atît drepturile individului, cît și eficacitatea necesară sistemului de justiție penală*.

În aceeași ordine de idei, expertiza Comisiei de la Veneția efectuată asupra proiectului Legii cu privire la procuratură, recomandă autorităților de a rezuma rolul procurorului la urmărirea penală, iar în contextul expertizei efectuate asupra Legii privind contenciosul administrativ de către experții CoE Theodore FORTSAKIS și Mirelle HEERS este remarcantă precizarea despre *necesitatea clarificării rolului acestei autorități, deoarece rolul său ca parte la discuțiile administrative nu este chiar evident, în special în ceea ce privește standardele Consiliului European*. Principiul participării procurorului doar în procesul penal este susținut de cadrul legal al Germaniei.

În cele ce urmează vom elucida situațiile legale în care procurorul participă în procesul civil și competența concomitentă a altor organe pe aceleași segmente. Astfel, oportunitatea excluderii se explică prin următoarele argumente:

1. Alineatul (2) al art. 71 CPC prevede prima categorie de persoane în numele cărora procurorul poate înainta o acțiune civilă, și anume, **persoane interesate ce nu se poate adresa în judecată personal din cauză de sănătate, vîrstă înaintată, incapacitate sau din alte motive întemeiate**. În ce-i privește pe incapabili aceștia sunt de două categorii: cei lipsiți de capacitate de exercițiu și minorii fără capacitate deplină de exercițiu. Însă în cazul ambelor există un organ specializat, autoritatea tutelară a cărei funcție de bază constă anume în protejarea drepturilor și intereselor legitime ale acestor persoane. Iar împuternicirea procurorului cu dreptul de a înainta, la fel, în numele acestor persoane a unei acțiuni nu reprezintă altceva decît o dublare a acelorași competențe. Mai mult ca atît, în cazul minorilor protecția este dublă, deoarece autoritatea tutelară apare subsidiar ca un organ de protejare a drepturilor și intereselor legitime în cazul în care părinții nu o fac corespunzător. În situația dată, posibilitatea intervenției unei a treia entități, și anume a procurorului, este absolut nefondată. Ba mai mult, conștientizarea faptului că mai există și procurorul care se poate implica pentru protejarea drepturilor și intereselor legitime, deseori îi face pe părinți sau pe reprezentanții autorității tutelare să fie mai puțin responsabili de îndeplinirea obligațiilor lor directe. Pe lîngă aceasta, *dacă procurorul are dreptul de a interveni pentru protejarea drepturilor și intereselor legitime ale incapabililor, atunci autoritatea tutelară sau părinții au obligația și nu dreptul de a o face*.

Subsidiar, avocatul copilului potrivit art. 28 din Legea cu privire la avocații parlamentari, este în drept să adreseze în instanța de judecată o cerere în apărarea intereselor persoanei ale cărei drepturi și libertăți constituționale au fost încălcate.

oportunității actelor autorităților publice, iar avocatul parlamentar, la sesizarea persoanei vătămate într-un drept al său, atacă actele administrative – în condițiile Legii cu privire la avocații parlamentari. Instanțele de drept comun și cele specializate, în condițiile art. 13 din Legea contenciosului administrative pot examina din oficiu excepția de ilegalitate a unui act administrativ cu caracter normativ. Din textele legale citate se observă cu ușurință că există organe care prin definiție urmăresc interesul statului în sens larg la nivel central sau local și care au competențe în a contesta în instanța de judecată actele administrative ilegale.

f) *protecția proprietății aflate în posesiunea exclusivă a statului*

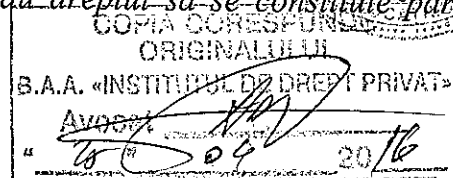
Potrivit art.3 al Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice "... administrarea proprietății publice se efectuează în conformitate cu principiile eficienței, legalității și transparenței și include în particular - apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului și ale unităților administrativ-teritoriale, ale persoanelor juridice în domeniul proprietății publice..". Art.14 al Legii privind administrația publică locală menționează că "... pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe - administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului)...". Altfel spus, legislația în vigoare stabilește subiecții concreți (Agenția proprietății publice, consiliile locale) care în prezent posedă, folosesc și administrează bunurile aflate în posesiunea exclusivă a statului. Acești subiecți, în virtutea atributelor dreptului pe care-l au, pot cere apărarea dreptului de proprietate și în instanța de judecată. În aceste condiții acordarea inclusiv și procurorului a dreptului de a se implica în aceste procese se dovedește a fi inutilă, prezentînd în sine o dublare a competențelor organelor indicate.

g) *rezilierea contractului care lezează statul în interesele lui*

Este de menționat că orice contract nu se încheie în abstract, ci de anumiți subiecți concreți care au statut de parte a contractului. Acești subiecți, care deseori sunt anume organele menționate la punctul f), în calitate de părți ale contractului au tot dreptul, dacă sunt temeiuri, în strictă corespundere cu prevederile legislației civile, să pună, după caz, problema nulității sau rezilierii contractului. În acest context, apare neclară situația de ce în locul acestor subiecți ar trebui să se implice procurorul pentru a desființa un contract sau altul. Mai mult ca atât, sintagma "rezilierea unui contract care lezează interesele statului" ridică multe semne de întrebare, deoarece un contract poate leza din punct de vedere economic interesele statului, însă să fie încheiat în strictă corespundere cu prevederile legislației și atunci nimeni nu va putea pune problema desființării lui.

h) *recuperarea prejudiciului cauzat statului*

Cu referire la acest temei, menționăm că în cazul în care statul a fost prejudiciat, în dependență de segment, organul interesat urmează a înainta o acțiune de regres față de persoana care se face responsabilă prin acțiunile sau inacțiunile ei. Astfel, cu titlu de exemplu menționăm că potrivit art. 21 din *Legea nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești*, Ministerul Finanțelor sau, după caz, autoritățile administrației publice locale, după repararea, din contul bugetului respectiv, a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite comise de organele de urmărire penală, de procuratură sau de instanțele judecătorești, vor sesiza Procuratura Generală în vederea stabilirii faptului dacă pot fi calificate drept infracțiuni acțiunile sau inacțiunile persoanei (persoanelor) cu funcție de răspundere sau ale altor persoane care au cauzat prejudiciul material și moral. În cazul în care în privința persoanei (persoanelor) cu funcție de răspundere sau în privința altor persoane care prin acțiunile lor ilicite au cauzat prejudiciul a fost începută urmărirea penală, statul, în persoana *Ministerului Finanțelor, sau autoritățile locale au dreptul să se constituie parte civilă în procesul penal.*

De asemenea, potrivit Legii cu privire la Agentul Governamental statul are drept de regres împotriva persoanelor a căror activitate, cu intenție sau din culpă gravă, a constituit temei pentru adoptarea hotărârii privind plata obligatorie a sumelor stabilite prin hotărâre a Curții sau prin acord de soluționare pe cale amiabilă a cauzei. Prin proiectul elaborate au fost operate unele amendamente în legea prenotată, stabilindu-se că acțiunea în regres privind restituirea sumelor specificate la alin.(1) se depune, în condițiile legii, de Ministerul Justiției, în termen de 1 an de la data la care a expirat termenul de plată, stabilit de Curte sau prin acordul de soluționare pe cale amiabilă a cauzei.

i) *protecția mediului înconjurător*

Și în cazul respectiv acest drept reprezintă nimic altceva decât o dublare a competențelor altor organe specializate ale statului a căror funcție de bază este anume asigurarea protecției mediului înconjurător (ex. Ministerul Mediului, Inspecția ecologică, etc.).

În contextul celor expuse supra, menționăm că prin excluderea procurorului ca participant al procesului civil se vor responsabiliza autoritățile publice competente să promoveze și să apere în justiție interesul statului și a altor persoane stabilite de lege. Concomitent, reieșind din faptul că în cadrul procesului civil se deduc soluționării raporturi de drept privat, se va asigura principiul egalității armelor în proces în cazul în care statul ca subiect al raporturilor private este reclamant.

IV. Comunicarea actelor de procedură

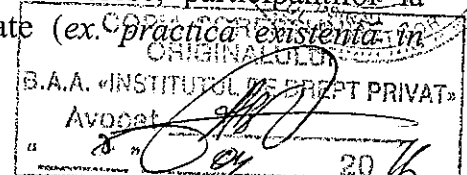
Citarea legală în proces este reglementată în termeni imperativi de Codul de procedură civilă. Citarea părților implicate într-un proces civil reprezintă una dintre garanțiile procesuale cele mai importante pentru respectarea dreptului fundamental la apărare, consacrat atât la nivelul unor importante tratate și convenții internaționale (*Art. 14 pct. 3 al Pactului Internațional cu privire la Drepturile civile și politice, art. 6 pct. 3 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.*) cât și, la nivel constituțional. Măsura citării în proces a tuturor părților este de natură a asigura respectarea dreptului la "un proces echitabil", garantat prin art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și explicat de jurisprudența CEDO ca fiind dreptul fiecărei părți de a-și pleda cauza "în aceleași condiții".

În prezent, se atestă multiple cauze de tergiversare a proceselor civile, anume din cauza că părțile sunt în lipsa de cunoștință despre procesul care urmează a fi desfășurat fie din greșeala instanței fie din propria lor culpă. În vederea eliminării pe cât de posibil a acestor situații și în vederea asigurării respectării termenelor rezonabile de soluționare a pricinilor, prin proiectul de lege se propune completarea art. 105 cu un nou alineat care va stipula o modalitate de „înștiințare a participanților la proces, inclusiv a reprezentanților părților, autorităților publice și persoanelor juridice prin mijloace tehnice moderne, poștă electronică, telefax sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea textului și confirmarea primirii acestuia.”.

În această ordine de idei instanța urmează a înștiința participanții la proces prin intermediul poștei electronice indicate în rechizitele lor. Pentru o garantare mai bună a primirii citației de către o parte, instanța ar putea folosi opțiunile electronice de raportare automată – „mesaj livrat” și „mesaj citit”.

Țările europene în care poșta electronică este utilizată cu succes ca mijloc de citare a părților: *Anglia, Irlanda, Austria, Portugalia, Scoția, Spania, Bulgaria.*

Suplimentar, menționăm că în urma noilor modificări operate la Codul de executare (art. 28), cererea de chemare în judecată, actele de procedură emise de instanța de judecată pot fi comunicate, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, participanților la proces și persoanelor interesate, la solicitarea părții interesate (ex. *Practica existentă în*

Franța și Luxembourg). Executorul judecătoresc are obligația ca, în cel mult 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii și achitarea taxelor pentru serviciile sale, să organizeze personal sau prin intermediul angajaților săi comunicarea actelor de procedură.

Pentru a aduce în concordanță prevederile Codului de executare, a fost completat art.100 din Codul de procedură civilă.

Impactul amendamentelor se vor rezuma la:

1. Asigurarea soluționării într-un termen optim și previzibil a cauzelor.
2. Reducerea costurilor de citare pentru instanțele de judecată.

V. Revizuirea unor aspecte privind modalitatea de dispunere a efectuării expertizei

Au suportat unele modificări normele procesuale referitoare la expertiza judiciară. Necesitatea acestor modificări este dictată de actuala redacție a prevederilor respective care, pe de o parte, nu asigură suficient dreptul părților de a se implica la alegerea expertului, pe de altă parte, acordă un rol mult prea activ judecătorului la dispunerea expertizei judiciare și la alegerea expertului judiciar. Astfel, în vederea balansării rolului subiecților procesului civil la dispunerea expertizei judiciare și la desemnarea expertului a fost modificat articolul 148. Astfel, numirea expertului (instituției de expertiză judiciară) se face în temeiul acordului comun al părților care l-au ales. Doar în cazul în care părțile nu vor ajunge la un consens asupra candidaturii expertului, atunci instanța va avea capacitatea de a desemna expertul sau instituția de expertiză.

Proiectul propune o nouă redacție articolului 150, care, în prezent, reglementează dirijarea activității expertului, or, conform legislației privind expertiza judiciară, nimeni nu poate da indicații sau dirija activitatea expertului, astfel încât să influențeze în vre-un fel efectuarea cercetărilor și conținutul raportului de expertiză. Noua redacție a articolului numit prevede acțiunile premergătoare expertizei judiciare, care urmează a fi întreprinse de către judecător. Normele respective vin să asigure respectarea drepturilor procesuale ale părților implicate în proces, precum și drepturile expertului judiciar. Același scop – reglementarea asigurării drepturilor acestor subiecți ai procesului – este urmărit și prin amendamentele propuse la articolele 152 și 154 din cod.

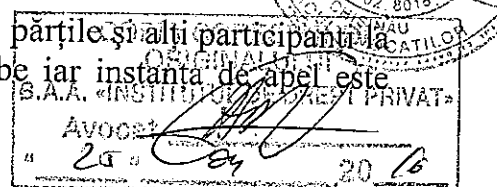
Modificările de la art. 159 au scopul explicitării situațiilor în care poate fi dispusă expertiza suplimentară și cea repetată, precum și necesitatea motivării necesității dispunerii expertizei repetate sau suplimentare. De asemenea, se indică faptul că dispunerea acestora poate fi efectuată doar după audierea expertului și doar în cazul în care deficiențele identificate în raportul de expertiză nu pot fi soluționate prin audiere.

Alte modificări au rolul adaptării limbajului normativ la tot conținutul codului.

VI. Revizuirea regulilor de prezentare a probelor

Cu referire la acest segment, se propune concretizarea sarcinilor la etapa pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare, inclusiv prin stabilirea unor sancțiuni procesuale clare pentru pierderea nejustificată a termenului stabilit de instanță pentru prezentarea probelor de către părți. Astfel, în vederea excluderii rolului discreționar al părții la prezentarea probelor art. 185 alin. (1) CPC urmează să stipuleze că *instanța de judecată stabilește data pînă la care pîrîtul urmează să prezinte în judecată probele de care dispune. În același context urmează a fi modificat și art. 185 alin. (1) lit. b) și anume instanța de judecată urmează să stabilească data pînă la care pîrîtul va prezenta în scris o referință privind acțiunea reclamantului.*

Subsecvent menționăm că, în prezent potrivit art. 372 CPC părțile și alți participanți la proces, la exercitarea apelului sunt în drept să prezinte noi probe iar instanța de apel este

obligată să le administreze. În contextul acestor prevederi, participanții la proces de cele mai multe ori cu rea credință evită prezentarea unor probe importante în prima instanță pentru a le prezenta în instanța de apel. Reieșind din faptul că calea de atac *apelul* este doar o continuare a judecării fondului, este necesar a face o distincție la segmentul care vizează *prezentarea probelor în instanța de judecată*.

În contextul celor expuse prin proiectul de lege se propune modificarea art. 372 CPC și anume stabilirea normelor care *ar permite părților să prezinte suplimentar în instanța de apel doar acele probe care din motive justificative nu au putut fi prezentate în prima instanță*. De asemenea, *instanța de apel este obligată să nu administreze probele care au putut fi prezentate de participanții la proces în prima instanță*.

Impactul amendamentelor propuse:

1. Asigurarea unei distincții clare între procedura de prezentare a probelor în prima instanță și în instanța de apel.
2. Excluderea abuzurilor participanților la proces care cu rea credință evită prezentarea probelor importante pentru soluționarea cauzei.

Subsecvent menționăm că, în conformitate cu *Recomandarea CoE nr. (84) 5 asupra principiilor de procedură civilă menite să îmbunătățească funcționarea justiției* „în principiu, mijloacele de probă trebuie prezentate pe cât posibil în primele faze ale procesului sau, eventual, înainte de etapa preliminară, unde aceasta există. De obicei, la apel judecătorul nu mai acceptă fapte care nu au fost prezentate în prima instanță, exceptând cazurile în care:

- acestea nu au fost cunoscute în prima instanță;
- persoana care prezintă noile probe nu a fost parte în prima instanță;
- există un motiv excepțional pentru care acestea ar trebui admise.”

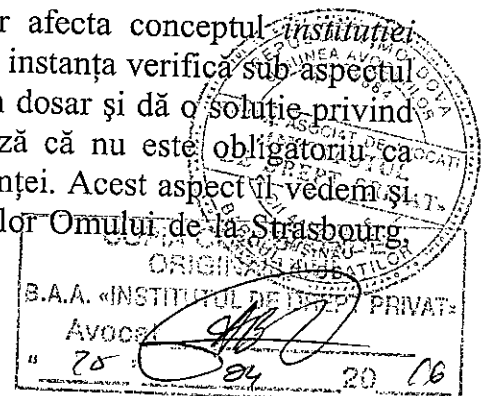
VII. Pronunțarea hotărârii judecătorești

Hotărârea judecătorească reprezintă un act de dispoziție a instanței judecătorești prin care se soluționează fondul pricinii. Hotărârii îi revine un rol de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege și dispune de puterea lucrului judecat. Pentru a produce efecte juridice acest act de dispoziție al instanței de judecată trebuie să corespundă anumitor cerințe de formă și de fond.

Actualmente normele procesuale stabilesc că după încheierea dezbaterilor judiciare completul de judecată se retrage în deliberare pentru adoptarea hotărârii, iar ulterior pronunță hotărârea judecătorească. La această etapă părțile iau cunoștință doar cu dispozitivul hotărârii, iar redactarea hotărârii motivate poate fi amânată pe un termen de cel mult 15 zile, termen care astăzi frecvent este încălcat.

Prin prezentul proiect se propune ca după încheierea dezbaterilor judiciare, judecătorul să stabilească un termen, care nu va depăși 30 de zile, pentru pronunțarea hotărârii și înmânare a părților a hotărârii integral motivate. Astfel părțile vor afla concomitent atât partea dispozitivă cât și partea de motivare, adică *circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, precum și legile de care s-a călăuzit instanța la adoptarea unei asemenea hotărâri*.

Amendamentele propuse prin prezentul proiect nu vor afecta conceptul *instanței deliberării*, care constituie actul final al judecării în urma căruia instanța verifică sub aspectul temeiniciei și al legalității materialul probator și procedural, din dosar și dă o soluție privind conflictul dedus spre soluționare. Practica străină demonstrează că nu este obligatoriu ca momentul deliberării să coincidă cu momentul pronunțării sentinței. Acest aspect îl vedem și prin prisma modului de activitate a Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg conținut în Regulamentul acesteia.

În urma acestor modificări se va stabili și un termen clar pentru exercitarea căilor de atac și anume termenul va începe să curgă de la momentul pronunțării hotărârii. De asemenea, modificările operate au drept scop responsabilizarea justițiabililor în vederea exercitării căilor de atac cu bună credință și concomitent responsabilizarea instanței de judecată în vederea întocmirii calitative și în termeni determinați a actului de justiție.

VIII. Căile de atac al hotărârilor judecătorești

1. Apelul

Potrivit art. 373, instanța de apel verifică în limitele cererii de apel și a obiecțiilor înaintate în prima instanță, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în prima instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Apelul fiind o cale devolutivă de atac, care permite continuarea judecării fondului, prin proiectul de lege elaborat se propune limitarea cazurilor de retrimiteri a pricinilor spre rejudecare în prima instanță.

În prezent, conform art. 385 alin. (1) lit.d), instanța de apel este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, restituind pricina spre rejudecare în prima instanță în toate cazurile în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 388.

În urma amendamentelor operate la art. 385 retrimiteri la rejudecare urmează a fi limitată doar la următoarele cauze:

- 1) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces;
- 2) pricina a fost examinată cu încălcarea competenței teritoriale.

Pentru temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. b) și anume - *pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată*, la solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate restitui pricina la rejudecare în prima instanță.

Impactul acestor amendamente se va rezuma la:

1. Excluderea abuzurilor nejustificate de retrimiteri a cauzelor spre rejudecare în prima instanță;
2. Asigurarea unui termen rezonabil de judecare a cauzelor civile;
3. Motivarea participanților la proces de a-și apăra drepturile cu bună credință.
4. Asigurarea unui echilibru între volumul de lucru al instanțelor de fond și a celor de apel, în urma modificării competenței materiale.

2. Recursul

Capitolul XXXVIII din CPC stabilește dispoziții care reglementează modalitatea de exercitare a recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea apelului (secțiunea 1) și recursul împotriva deciziilor instanțelor de apel (secțiunea 2).

Potrivit actualelor reglementări *recursul (secțiunea 1)* este o cale de atac parțial similară cu apelul, cu unele mici excepții, printre care ar putea fi menționată că părțile pot prezenta ca probe doar înscrisurile și că în unele cauze ca instanță competentă este Curtea Supremă de Justiție. În prezent această cale de atac se exercită în cea mai mare parte împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de curțile de apel.

În contextul celor expuse supra și reieșind din faptul că Curțile de apel nu vor mai examina cauzele în primă instanță, se propune excluderea acestei căi de atac.

Cu referire la *recurs (secțiunea 2)* acesta se judecă doar de Curtea Supremă de Justiție împotriva deciziilor instanțelor de apel. În conformitate cu art. 422 din CPC instanța de recurs verifică doar în limitele invocate în recurs, *legalitatea hotărârii atacate*, fără a administra noi

dovezi. Ba mai mult, pentru a accentua că instanța de casație examinează doar legalitatea nu și temeinicia, art. 422 a fost completat cu următoarea propoziție – „Faptele constatate și aprecierea dată probelor de instanța de apel sunt obligatorii pentru Curtea Supremă de Justiție”.

Reieșind din faptul că instanța de recurs examinează pricina doar în drept nu și în fond, prin noua reformă procesual civilă se propune *introducerea procedurii v scrise în fața Curții Supreme de Justiție*. Totodată, este necesar de menționat că și în prezent, în temeiul art. 444 alin. (2) CPC *neprezentarea părților nu împiedică examinarea recursului*.

Subsecvent, menționăm că doar în cazul în care completul din 3 judecători se va desesiza în favoarea colegiului lărgit, pentru examinarea unor pricini de un interes deosebit sau pentru unificarea practicii judiciare, Curtea Supremă de Justiție poate decide invitarea părților să se pronunțe asupra problemelor de legalitate invocate în cererea de recurs. Reieșind din faptul că de la 1 ianuarie 2012 vor intra în vigoare prevederile legale privind asistența juridică garantată de stat în materie civilă, se consideră necesar ca în situația menționată supra, părțile să participe în fața înaltei curți în mod obligatoriu prin intermediul reprezentantului, cu excepția cazului când partea este licențiată în drept.

În baza modificărilor se propune fortificarea instituției „admisibilității recursului” cu stabilirea unor criterii clare și exhaustive de admisibilitate. Asupra inadmisibilității cererii de recurs, completul din 3 judecători va decide unanim, printr-o decizie motivată care se va comunica părților și se va plasa pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Conform noilor modificări operate la acest capitol, examinarea recursului admisibil se efectuează de același complet de judecată care a decis asupra admisibilității. Prin micșorarea completului de judecată care examinează fondul recursului de la 5 la 3 judecători va fi posibil optimizarea activității Curții Supreme de Justiție și minimalizarea cazurilor de imposibilitate a judecătorilor de a participa la examinarea unei cauze pe motiv că a participat anterior. Recursul urmează a fi examinat în termen de 6 luni de zile de la depunerea lui.

Legislația altor state, și anume Grecia, Franța, Irlanda, Estonia, SUA, Danemarca permite instanței judecătorești superioare, să organizeze în formă exclusiv scrisă procesul de examinare a cauzei fără utilizarea ședințelor cu participarea directă a părților.

În același fel, procedura de efectuare a actelor procesuale în fața Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, prevede posibilitatea părților de a adresa Curții plîngerea doar în formă scrisă și în forma tip prestabilită precum și să prezinte grefei toate actele complementare. Procesul în fața curții are loc în formă scrisă și doar la necesitate și la decizia judecătorilor se organizează audieri a părților.

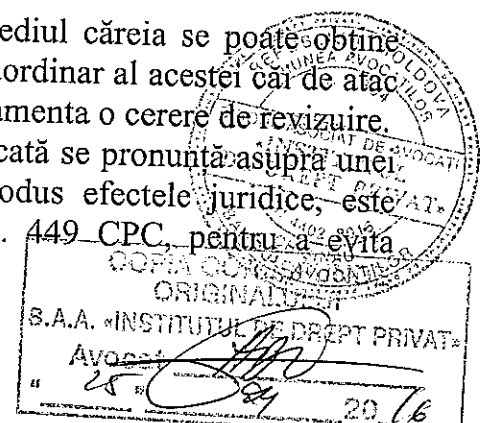
În urma operării acestor modificări se va asigura un mecanism eficient de uniformizare a practicii judiciare și nu mai puțin important se va economisi timp și resurse atât pentru instanță cât și pentru părțile la proces.

Suplimentar, în contextul modificărilor operate la „apel” și anume prin limitarea cazurilor de retrimiteri la rejudecare, este necesară o intervenție și în prevederile art. 445 CPC.

3. Revizuirea

Revizuirea este o cale extraordinară de atac prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești definitive. Caracterul extraordinar al acestei căi de atac se evidențiază în special prin temeiurile exhaustive care pot fundamenta o cerere de revizuire.

Reieșind din faptul că în cazul revizuirii, instanța de judecată se pronunță asupra unei hotărâri judecătorești în vigoare care își produce sau și-a produs efectele juridice, este necesară o revizuire suplimentară a temeiurilor statuate la art. 449 CPC, pentru a evita situațiile abuzive de destabilizarea a unor raporturi juridice.

În acest context, prin proiectul de lege elaborat, toate circumstanțele (lit. a), lit. d), lit. e)) care ar putea constitui temei de revizuire pe motivul că în legătură cu cauza examinată s-a pronunțat o sentință penală au fost comasate, iar lit. a) va avea următoarea redacție: „s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu judecarea pricinii;”. De asemenea, lit. c) a fost exclusă din considerentul că, descoperirea unor noi înscrisuri probatoare într-o împrejurare ce nu depinde de voința participantului la proces se înglobează în conținutul lit. b) care prevede drept circumstanță de revizuire situația în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale care nu au putut fi cunoscute anterior.

În vederea excluderii situațiilor în care printr-o hotărîre judecătorească sunt încălcate drepturile unor persoane neantrenate la proces, se propune de a completa art.449 cu acest temei. Ba mai mult, în acest context se vor exclude divergențele existente în prezent între art. 447 și art. 449, ori art. 447 acordă dreptul acestor persoane de a depune cerere de revizuire.

Reieșind din faptul că, unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice, prin modificările propuse se va asigura respectarea autorității de lucru judecat, adică al caracterului definitiv al hotărârilor judecătorești.

XIX. Procedura de elaborare a proiectului de lege și asigurarea transparenței în procesul de promovare a proiectului

Pentru a se atinge rezultatul scontat în această reformă, pe lângă Ministerul Justiției a fost creat un grup de lucru din reprezentanți ai sistemului judecătorec (Curții Supreme de Justiție și Consiliului Superior al Magistraturii), mediului academic, avocați, reprezentanți ai societății civile care au intervenit cu amendamente în prevederile CPC. Respectivul grup de lucru s-a întrunit în **18 ședințe de lucru**, în cadrul cărora au fost discutate și analizate pe principii reciproc acceptabile toate prevederile incluse în proiectul de lege.

Concomitent, la data de 6 iulie curent a fost organizată o masă rotundă cu genericul „Optimizarea și modernizarea procesului civil”, la care a participat un expert din Lituania, membrii grupului de lucru precum și alți factori interesați.

În același context, la 8 septembrie a fost organizată o altă masă rotundă cu genericul „Modificările elaborate la Codul de Procedură Civilă. Consultarea practicilor internaționale”, eveniment la care au participat inclusiv experți din 5 state europene.

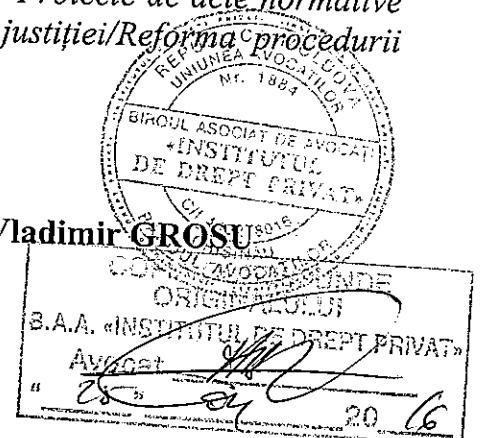
La data de 24 august 2011, proiectul legii a fost remis pentru coordonare tuturor ministerelor, instanțelor judecătorești, Procuraturii Generale, reprezentanților societății civile, mediului academic. Pînă în prezent propuneri au parvenit din partea a 25 de instituții incluse în tabela de divergențe.

De asemenea, proiectul a fost remis și Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru efectuarea expertizei anticorupție, fiind menționat în expertiză lipsa factorilor coruptibili.

Proiectul legii este plasat pe pagina oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md în directoriul: „Proiecte de acte normative/ Proiecte de acte normative remise spre coordonare” precum și în directoriul „Reforma justiției/Reforma procedurii civile”.

Viceministru

Vladimir GROSU

DECIZIE

01 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

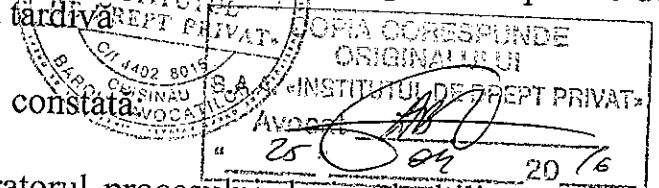
Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Vera Macinskaia
Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Olesea Plugaru și Societatea cu Răspundere Limitată „Plugarul” în proces de faliment

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a administratorului procesului de insolvabilitate a Societății cu Răspundere Limitată „Plugarul”, Vladimir Bălan împotriva Olesei Plugaru, Sergiu Școlnic, Mihail Ciobanu, Nina Ciobanu, Nicolae Bodrug, Natalia Miascovețcaia cu privire la anularea actelor juridice frauduloase.

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2014 prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Olesei Plugaru cu privire la strămutarea pricinii civile și hotărârii Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2014, prin care a fost cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Plugarul” în proces de insolvabilitate a fost respinsă integral ca tardivă

La 08 noiembrie 2013, administratorul procesului de insolvabilitate al SRL „Plugarul”, Vladimir Bălan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Olesei Plugaru, Sergiu Școlnic, Mihail Ciobanu, Nina Ciobanu, Nicolae Bodrug, Natalia Miascovețcaia cu privire la anularea actelor juridice frauduloase.

În motivarea acțiunii a indicat că în temeiul Contractului de vânzare-cumpărare din 01 iunie 2006, încheiat cu SRL „Maria Unim”, SRL „Plugarul” a devenit proprietarul bunului imobil din str. Constructorilor 84, mun. Chișinău.

Menționează că conform contractului nr. 61/62 din 22 mai 2007 privind construcția spațiului nelocativ, SRL „Plugarul” în persoana directorului Ion Plugaru și-a asumat obligația de a organiza reconstrucția spațiului nelocativ cu suprafața de 530 m² din str. Constructorilor 84, mun. Chișinău, iar beneficiarul, Sergiu Școlnic și-a asumat obligația de a achita valoarea obiectului imobiliar comandat prin prestarea serviciilor juridice și anume: reprezentarea intereselor în fața autorităților publice, a instanțelor judecătorești, organelor de anchetă, procuratură, notariat, întocmirea actelor, consultanță, precum și efectuarea altor achitări.

Indică că la 02 februarie 2010, în temeiul actului de primire-predare, SRL „Plugarul” a transmis în proprietatea lui Sergiu Școlnic spațiile nelocative

nr. cadastral: 0100401.712.01.061 și 0100401.712.01.062 cu suprafața de 271,5 m² fiecare.

Relatează că după înregistrarea dreptului de proprietate după Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru asupra spațiilor nelocative menționate, ultimii au format bunuri imobile noi, prin separare de la imobilul cu nr. cadastral 0100401.712.01.062 și anume formând suplimentar imobilele cu nr. cadastrale 0100401.712.01.072, 0100401.712.01.073 și 0100401.712.01.074.

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 160 din 16 ianuarie 2012, Olesea Plugaru și Sergiu Școlinic au înstrăinat imobilul cu nr. cadastral 0100401.712.01.062 cu suprafața de 99,3 m² către Natalia Miascovețcaia.

Conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011, Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru au înstrăinat, spațiul locativ divizat cu nr. cadastral 0100401.712.01.072 cu suprafața de 79,2 m² către Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu.

Iar conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 2189 din 10 aprilie 2012, Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu au înstrăinat același imobil către Nicolae Bodrug.

Consideră administratorul procesului de insolvență al SRL „Plugarul” că contractul de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 privind construcția spațiului nelocativ încheiat de SRL „Plugarul” și Sergiu Școlinic, precum și contractele ulterioare nr. 160 din 16 ianuarie 2012, încheiat de Olesea Plugaru și Sergiu Școlinic cu Natalia Miascovețcaia, nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Olesea Plugaru și Sergiu Școlinic cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu, precum și nr. 2189 din 10 aprilie 2012 încheiat de ultimii cu Nicolae Bodrug sunt ilegale și frauduloase.

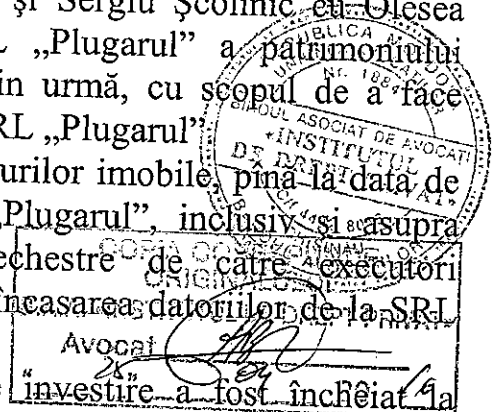
Mai relatează că prin încheierea din 13 aprilie 2012, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea introductivă spre examinare depusă de SRL „Mabicom”, iar prin hotărârea din 08 aprilie 2013 a dispus intentarea procesului de insolvență față de debitor.

Cu referire la contractul din 22 mai 2007, indică că SRL „Plugarul” și-a asumat obligația să reconstruiască și să transmită în proprietatea lui Sergiu Școlinic spațiul nelocativ cu suprafața de 530 m² în schimbul unor servicii juridice nedeterminate concret, fără aprecierea valorii și cantității acestora, după cum și fără aprecierea necesității acestor servicii pentru SRL „Plugarul”, iar conform p. 4.1 al contractului menționat fiind stabilit în mărime de 300 Euro pentru 1 m².

Consideră că conținutul contractului și circumstanțele în care acesta a fost încheiat, după cum și circumstanțele în care a fost transmis dreptul de proprietate asupra spațiului nelocativ la 02 februarie 2010, rezultă cu certitudine că a avut loc o înțelegere dolosivă între directorul SRL „Plugarul” și Sergiu Școlinic cu Olesea Plugaru, privind excluderea din proprietatea SRL „Plugarul” a patrimoniului acesteia, prin încheierea unui contract cu o dată din urmă, cu scopul de a face imposibilă urmărirea acestui bun de către creditorii SRL „Plugarul”.

Remarcă că conform datelor din Registrul bunurilor imobile, până la data de 02 februarie 2010 asupra tuturor bunurilor SRL „Plugarul”, inclusiv și asupra spațiului nelocativ sus indicat erau aplicate sechestră de către executorii judecătorești, pe un șir de titluri executorii, privind încasarea datoriilor de la SRL „Plugarul”.

Susține că deși se pretinde că contractul de investire a fost încheiat la 22 mai 2007 iar darea în exploatare a blocului locativ a avut loc la 19 martie 2008, actul de primire-predare a spațiului nelocativ menționat a fost încheiat doar la

02 februarie 2010, sau peste 2 ani de la darea în exploatare a blocului locativ și în situația în care pe bunurile SRL „Plugarul” erau aplicate sechestrare.

Mai invocă că faptul încheierii contractului din 22 mai 2007 cu o dată din urmă se confirmă și prin conținutul contractului care prevede că darea în exploatare a blocului locativ și a demisolului urmează să aibă loc pînă în aprilie 2007, precum și prin faptul că conform condițiilor aceluiși contract Beneficiarul primește în proprietate obiectul imobiliar după semnarea actului de primire-predare a acestuia.

Totodată, deși blocul locativ în care se află spațiul nelocativ a fost dat în exploatare la 18 martie 2008, actul de primire-predare a spațiului nelocativ a fost întocmit doar la 02 februarie 2010 sau peste doi ani de la darea în exploatare a blocului menționat, în această perioadă spațiul nelocativ s-a aflat în proprietatea SRL „Plugarul”.

Susține că atât contractul de investire din 22 mai 2007 cât și actul de primire-predare din 02 februarie 2010 sunt fictive, contrare legii și nu pot produce efectele juridice privind transmiterea dreptului de proprietate asupra imobilului deja construit.

Relevă că din conținutul contractului se deduce că SRL „Plugarul” și-a asumat obligația de a organiza reconstrucția bunului imobil deja existent și nu construcția unui bun imobil nou, prin urmare transmiterea dreptului de proprietate de la SRL „Plugarul” către o terță persoană sau către Sergiu Școlinic putea avea loc doar în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare a imobilului, dar nu a unui contract de investire în construcție.

În aceeași ordine de idei susține că contractul de vânzare-cumpărare urma să fie întocmit obligatoriu prin autentificare notarială, dar nu printr-un simplu înscris.

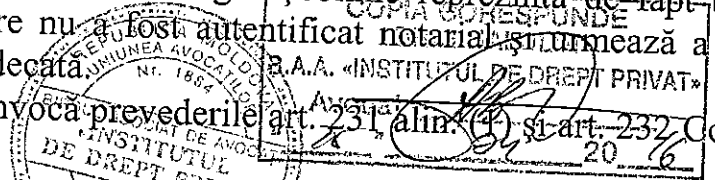
Cu referire la prevederile art. 213, 214, 220 Cod civil, art. art. 51, 51/1 al Legii cu privire la notariat precum și art. 40/6 alin. (1) al Legii cadastrului bunurilor imobile consideră că contractul de investire în construcție din 22 mai 2007 încheiat de debitorul insolvabil SRL „Plugarul” cu Sergiu Școlinic reprezintă de fapt un contract de vânzare-cumpărare care nu a fost autentificat notarial și urmează a fi declarat nul de către instanța de judecată.

În susținerea acestei opinii invocă prevederile art. 231 alin. (1) și art. 232 Cod civil.

Făcând referire la informația deținută de Oficiul Cadastral Teritorial, indică că la 05 martie 2009, 03 martie 2010, 16 martie 2010 și 12 octombrie 2010 pe bunurile SRL „Plugarul” au fost aplicate un șir de sechestrare de către executorii judecătorești din cauza multiplelor datorii acumulate de debitor. Concomitent, în Registrul bunurilor imobile fiind înregistrată și interdicția aplicată de administratorul provizoriu al SRL „Plugarul” - ÎI „Bălan Vladimir” aplicată în temeiul încheierii Curții de Apel Economice din 22 martie 2010.

Datorită circumstanțelor relatate, consideră că înstrăinarea imobilului nelocativ cu suprafața de 500 m², prin contractul din 22 mai 2007 a avut doar scopul de a ascunde bunurile debitorului de creditorii săi, fapt ce a cauzat în final prejudicii considerabile acestora și respectiv atrage nulitatea actului juridic astfel încheiat.

Accentuează că contractul în litigiu prevede un preț de înstrăinare a imobilului extrem de micșorat, fiind de peste 2 ori mai mic decât prețul de piață, la data încheierii contractului, totodată în calitate de plată pentru spațiul nelocativ cu suprafața de 530 m² a fost prevăzută beneficierea de careva servicii juridice, după

necesitate, neconcretizate, neargumentate, fără aprecierea prețului acestora și care în final nici n-au fost prestate.

Afirmă că conform condițiilor contractuale SRL „Plugarul” a înstrăinat în contul unor servicii juridice nedeterminate și neargumentate spațiul de 530 m² la prețul total de 159000 Euro, în situația în care valoarea acestui spațiu comercial era echivalentă cu aproximativ 371000 Euro.

Administratorul insolvenței consideră că contractele prin care ulterior bunul imobil litigios a fost înstrăinat de către Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru sunt ilegale urmează a fi anulate, fiind lovite de nulitate absolută nu puteau produce careva efecte juridice și respectiv nu acordă dreptul acestora de a încheia careva acte juridice, precum și înstrăinarea imobilului obținut ilegal.

Mai remarcă că conform p. 9.1 al Contractului de investire din 22 mai 2007, pînă la achitarea deplină a valorii contractate a obiectului imobiliar, prestarea întregului volum de servicii contractate Beneficiarul va putea săvârși orice acțiune de dispoziție (gaj, locațiune, înstrăinare sub orice formă) asupra obiectului imobiliar numai cu acordul Companiei. Eliberarea de orice restricție, grevare și obligație, conform legislației în vigoare a obiectului imobiliar, va fi efectuată după executarea deplină de către Beneficiar a obligațiilor contractuale după cum este prevăzut în p. 4.1 al contractului dat.

Relatează că această condiție nu a fost respectată, întrucât Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru au înstrăinat către Natalia Miascovețcaia, Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu o parte din imobilul contractat de la SRL „Plugarul”, fără a achita valoarea acestuia și fără a fi ridicată interdicția dată.

Subliniază că din conținutul p. 6 al Actului de primire-predare din 02 februarie 2010, rezultă că la data transmiterii bunului imobil Beneficiarul a executat obligațiile contractuale parțial, fapt ce rezultă și din Certificatul nr. 02/61-62 din 02 februarie 2010, în care se atenționează OCT despre menținerea interdicției pînă la achitarea deplină a contractului din 22 mai 2007.

Susține că circumstanțele relatate denotă că atât contractul nr. 160 din 06 ianuarie 2012 încheiat de Natalia Miascovețcaia cu Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru, privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral - 0100401.712.01.062 și cu suprafața de 99,3 m², cât și contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu precum și contractul nr. 2189 din 10 aprilie 2012, încheiat de ultimii cu Nicolae Bodrug privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral - 0100401.712.01.072 și cu suprafața de 79,2 m² au fost încheiate și înregistrate la OCT cu încălcarea interdicției prevăzute în contractul de investire din 22 mai 2007.

În acest context, invocă prevederile art. 219 Cod CIVL și art. 5 alin. (2) al Legii insolvenței.

Solicită declararea nulității contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 încheiat între SRL „Plugarul” și Sergiu Școlinic, privind înstrăinarea spațiului nelocativ din str. Constructorilor 84, mun. Chișinău, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 160 din 06 ianuarie 2012, încheiat de Natalia Miascovețcaia cu Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru, privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral - 0100401.712.01.062, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu, privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral - 0100401.712.01.072, declararea nulității contractului de vânzare-

cumpărare nr. 2189 din 10 aprilie 2012, încheiat de Nicolae Bodrug cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu, privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral - 0100401.712.01.072 cu repunerea părților în poziția inițială și încasarea de la pârâți a taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2014 cererea reprezentantului pârâtei Olesea Plugaru, Alexandru Bot cu privire la atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii din partea pârâților a directorului SRL „Plugarul” – Ion Plugaru și Veaceslav Ghelbet a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 26 martie 2014, SRL „Plugarul” în proces de insolabilitate a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat declararea nulității contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 încheiat între SRL „Plugarul” și Sergiu Școlinic privind construcția spațiului nelocativ din str. Constructorilor, 84 mun. Chișinău, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru cu Mihail Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062 și nr. cadastral: 0100401.712.01.072, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 160 din 06 ianuarie 2012 încheiat de Natalia Miascovețcaia cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 2189 din 10 aprilie 2012 încheiat de Nicolae Bodrug cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.072, întoarcerea părților la poziția inițială și încasarea de la pârâți a taxei de stat.

În motivarea cererii respective a menționat că pe parcursul examinării cauzei în fond a constatat că în cererea de chemare în judecată depusă inițial a fost admisă o eroare mecanică și anume greșit a fost indicat vânzătorul pe contractul nr. 160 din 16 ianuarie 2012 precum și obiectul contractului nr. 6843 din 27 octombrie 2011.

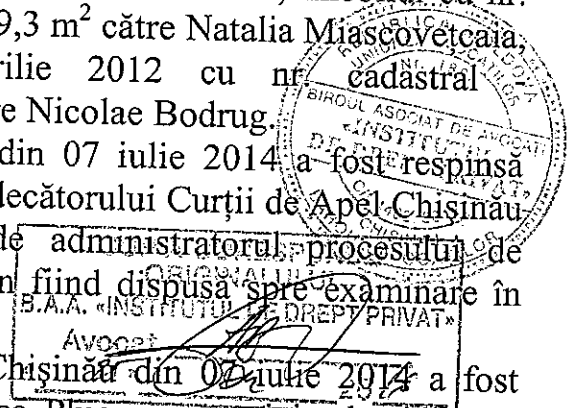
Astfel, din materialele anexate rezultă că prin contractul nr. 6843 din 27 octombrie 2011, Serghei Școlinic și Olesea Plugaru au înstrăinat către Mihail Ciobanu atât imobilul cu nr. cadastral: 0100401.712.01.072 cu suprafața de 79,2 m² cât și imobilul cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062 cu suprafața de 99,3 m².

Ulterior, Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu au înstrăinat ambele imobile noilor proprietari și anume, prin contractul nr. 160 din 16 ianuarie 2012, imobilul cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062 cu suprafața de 99,3 m² către Natalia Miascovețcaia, iar prin contractul nr. 2189 din 10 aprilie 2012 cu nr. cadastral 0100401.712.01.072 cu suprafața de 79,2 m², către Nicolae Bodrug.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2014 a fost respinsă cererea de recuzare depusă de Olesea Plugaru, judecătorului Curții de Apel Chișinău – Iurie Cotruță, examinarea cererii depuse de administratorul procesului de insolabilitate a SRL „Plugarul”, Vladimir Bălan fiind dispusă spre examinare în aceeași componență.

Printr-o altă încheiere a Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2014 a fost respinsă ca neîntemeiată și cererea pârâtei Olesea Plugaru cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) din Legea insolabilității.

Tot la 07 iulie 2014, Curtea de Apel Chișinău printr-o altă încheiere a respins ca neîntemeiată cererea pârâtei Olesea Plugaru cu privire la strămutarea pricinii civile în instanța de drept comun.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2014 a fost respinsă ca tardivă cererea SRL „Plugaru” în proces de insolvabilitate de chemare în judecată a Olesei Plugaru, Sergiu Școlnic, Mihail Ciobanu, Nina Ciobanu, Nicolae Bodrug și Natalia Miascovețcaia cu privire la declararea nulității contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 încheiat între SRL „Plugaru” și Sergiu Școlnic privind construcția spațiului nelocativ din str. Constructorilor, 84 mun. Chișinău, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Sergiu Școlnic și Olesea Plugaru cu Mihail Ciobanu, privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062 și nr. cadastral: 0100401.712.01.072, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 160 din 06 ianuarie 2012 încheiat de Natalia Miascovețcaia cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 2189 din 10 aprilie 2012 încheiat de Nicolae Bodrug cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.072.

La 07 iulie 2014, Olesea Plugaru a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2014 prin care a fost respinsă cererea de strămutare a pricinii, solicitând admiterea recursului și strămutarea pricinii spre judecare la instanța competentă, conform competenței teritoriale prevăzute de art. art. 33, 38 CPC.

În motivarea recursului a invocat prevederile art. 32 alin. (1) CPC care stipulează că nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență pricina respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Cu referire la prevederile art. 33 alin. (1) CPC a indicat că instanțele judecătorești judecă toate pricinile civile cu participarea persoanelor fizice, persoanelor juridice și autorităților publice privind apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime încălcate sau contestate, pricini pentru care legea nu prevede competența altor organe.

Mai indică și la prevederile art. 43 alin. (2) lit. b) CPC care ~~statuează că~~ ~~S-a constatat~~ că pricina a fost reținută spre judecare cu încălcarea normelor de competență ~~jurisdicțională~~.

Consideră că instanța a reținut spre examinare ~~pricina respectivă cu depășirea~~ limitelor competenței jurisdicționale.

La 25 iulie 2014, SRL „Plugaru” în proces de faliment ~~a declarat~~ recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii recurate cu adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii înaintate de administratorul insolvabilității al SRL „Plugaru”.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârea contestată, considerând-o pasibilă de a fi anulată.

Afirmă că prima instanță a interpretat eronat normele legale aplicate adoptând o soluție greșită în privința cererii depuse de administratorul insolvabilității SRL „Plugaru”.

În același timp, instanța nu a luat în considerație că contractului nr. 61/62 din 22 mai 2007 privind construcția spațiului nelocativ încheiat de SRL „Plugaru” în persoana directorului Ion Plugaru și Sergiu Școlnic poartă un caracter fictiv și

simulat, în esență acesta de fapt reprezentând un contract de vânzare-cumpărare a bunului imobil indicat, care la momentul înstrăinării se afla deja în proprietatea SRL „Plugarul”.

Indică că transmiterea ulterioară a dreptului de proprietate asupra unui bun imobil deja înregistrat în registrul bunurilor imobile cu drept de proprietate după SRL „Plugarul” urma să aibă loc în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare și nu în baza unui contract de construcție sau reconstrucție a spațiului nelocativ.

Totodată, contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil urma să îmbrace forma prevăzută de art. 214 Cod civil și art. 51 al Legii cu privire la notariat, adică să fie autentificat notarial, dar nu un simplu înscris.

Invocă că instanța a apreciat eronat prevederile art. 214 Cod civil și art. 51 al Legii cu privire la notariat precum și art. art. 213, 216, 217, 220, 221 Cod civil care prevăd nulitatea absolută a actelor juridice ce contravin legii.

Mai remarcă că prima instanță nu a luat în considerație nici faptul că contractele ulterioare încheiate de Sergiu Școlinic și Olesea Plugaru în privința bunurilor imobile cumpărate de la SRL „Plugarul” precum și cele încheiate de ulteriorii cumpărători de asemenea sunt nule, fiind bazate pe niște acte juridice inițiale lovite de nulitate absolută, contrare legii ce nu puteau da naștere cărorva drepturi lui Sergiu Școlinic și Olesei Plugaru, respectiv ultimii nefiind în drept de a înstrăina în continuare aceste bunuri.

La fel, recurentul consideră că instanța nu a luat în considerație că conform contractului de nr. 61/62 din 22 mai 2007 privind construcția spațiului nelocativ, încheiat de SRL „Plugarul” în persoana directorului Ion Plugaru și Sergiu Școlinic, la p. 9.1 se indică expres că interdicția de înstrăinare a bunului imobil pînă la achitarea integrală a prețului contractului.

Faptul dat de asemenea atrage nulitatea actelor juridice încheiate contrar interdicției stipulate în contract, în situația în care Sergiu Școlinic nu a achitat către SRL „Plugarul” prețul stipulat în contract.

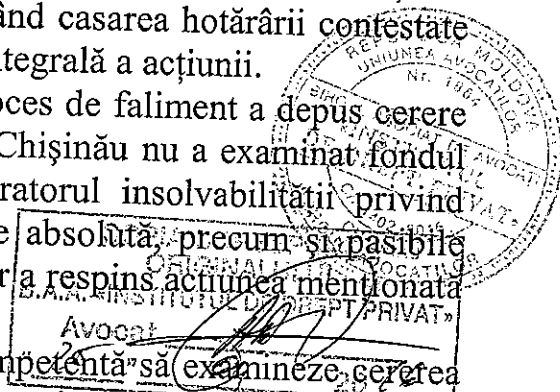
Susține că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată circumstanțelor cauzei și a aplicat greșit normele legale invocate de reclamant, fapt ce atrage necesitatea casării hotărârii instanței de fond și adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii.

La 09 septembrie 2014, Nicolae Bodrug a depus referință la cererea de recurs înaintată de SRL „Plugarul”, solicitând respingerea recursului și menținerea în vigoare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2014.

La 11 septembrie 2014, SRL „Mabicom-Construct” a depus referință la cererea de recurs depusă de SRL „Plugarul”, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

La 22 septembrie 2014, SRL „Plugarul” în proces de faliment a depus cerere de recurs suplimentară invocând că Curtea de Apel Chișinău nu a examinat fondul cauzei, pe marginea acțiunii înaintate de administratorul insolvenței privind declararea nulității actelor juridice lovite de nulitate absolută, precum și posibilă anulării în temeiul art. 104 al Legii insolvenței, dar a respins acțiunea menționată ca fiind tardivă.

Concomitent, instanța declarând că nu este competentă să examineze cererea înaintată de administratorul insolvenței în partea ce ține de nulitatea absolută a actelor juridice, invocând că competență să examineze cauza aparține judecătorilor.

Consideră că hotărârea recurată contravine prevederilor art. art. 216 alin. (1), 217 alin. (3), 220 alin. (1), 221 alin. (2) Cod civil și art. 5 din Legea insolvenței.

Susține că la depunerea acțiunii a invocat temeiurile nulității absolute, care este imprescriptibilă și poate fi înaintată oricând.

Remarcă că instanța de insolvență nu a dat apreciere în partea ce ține de începutul calculării termenului și data expirării acestuia

Referitor la concluzia instanței privind competența instanței de drept comun la examinarea acțiunii privind nulitatea absolută și nu a instanței de insolvență afirmă că acesta contravine art. 5 alin. (2) al Legii insolvenței, care statuează că instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa de creditori. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa de creditori, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Solicită admiterea recursului casarea hotărârii recurate și adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii sau remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Prin referința depusă la 22 septembrie 2014, Olesea Plugaru a solicitat respingerea recursului declarat de administratorul procesului de insolvență al SRL „Plugarul”, Vladimir Bălan.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Instanța de recurs constată de recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile în termen la 07 iulie 2014 și respectiv 25 iulie 2014.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursurile se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile cu casarea integrală a hotărârii și încheierii recurate și emiterea unei noi hotărâri sub formă de încheiere cu privire la admiterea cererii de strămutare a pricinii în instanța de drept comun, din considerentele ce urmează.

După cum rezultă din materialele pricinii, administratorul procesului de insolvență al SRL „Plugarul”, Vladimir Bălan a depus în instanța de insolvență o cerere de chemare în judecată împotriva Olesei Plugaru, Sergiu Școlnic, Mihail Ciobanu, Nina Ciobanu, Nicolae Bodrug, Natalia Miascovețcaia cu privire la anularea actelor juridice frauduloase, solicitând declararea nulității contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 încheiat între SRL „Plugarul” și Sergiu Școlnic privind construcția spațiului nelocativ din str. Constructorilor, 84 mun. Chișinău, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6843 din 27 octombrie 2011 încheiat de Sergiu Școlnic și Olesea Plugaru cu Mihail Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062 și nr. cadastral: 0100401.712.01.072, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 160 din 06 ianuarie 2012 încheiat de Natalia Miascovețcaia cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.062, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 2189 din 10 aprilie 2012 încheiat de Nicolae Bodrug cu Mihail Ciobanu și Nina Ciobanu privind înstrăinarea

imobilului cu nr. cadastral: 0100401.712.01.072, întoarcerea părților la poziția inițială și încasarea de la pîrîți a taxei de stat.

În cadrul desfășurării procesului, Olesea Plugaru a depus cerere cu privire la strămütarea pricinii după competența teritorială, conform prevederilor art. 38 CPC considerând că acțiunea a fost depusă cu încălcarea competenței judecătorești.

Soluționând demersul în cauză, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 07 iulie 2014 a respins ca neîntemeiată cererea pârâtei Olesea Plugaru cu privire la strämütarea pricinii civile.

Ulterior, prin hotărârea din 14 iulie 2014, Curtea de Apel Chișinău a respins acțiunea înaintată de către administratorul procesului de insolabilitate al SRL „Plugarul”, Vladimir Bălan ca fiind tardivă.

Întru argumentarea soluției date instanța de insolabilitate cu referire la prevederile art. 104 lit. b) și c) din Legea insolabilității a reținut că pentru a contesta actele juridice încheiate la 22 mai 2007 și la 02 februarie 2010, administratorul procesului de insolabilitate a omis termenul de prescripție prevăzut de prezenta Lege.

Totodată, cu referire la aceeași prevedere legală, instanța de insolabilitate a constatat că cererea privind declararea nulității absolute a actelor juridice nu poate fi examinată de către instanța de insolabilitate, dar urmează a fi examinată de instanța de drept comun în procedura contencioasă.

Instanța de recurs consideră că soluția dată de către prima instanță în sensul menționat este una pripită și nu poate fi menținută, fiind întemeiată pe concluzii contradictorii, fără a fi dată o apreciere corespunzătoare cererii supuse examinării în raport cu prevederile legale aplicabile la soluționarea unei asemenea cereri.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs va reține dispozițiile art. 5 alin. (5) lit. g) al Legii insolabilității, care prevăd că principalele competențe ale instanței de insolabilitate în cadrul prezentei legi sunt judecarea acțiunilor introduse de administratorul insolabilității/lichidator privind nulitatea actelor juridice încheiate de către debitor anterior intentării procesului.

Totodată, prevederile art. 104 lit. b) și c) ale Legii insolabilității stipulează că pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolabilitate, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/lichidatorul poate introduce în instanța de insolabilitate acțiuni în vederea anulării următoarelor acte juridice dacă ele afectează bunurile debitorului: transferurile cu titlu gratuit din partea debitorului făcute în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, cu excepția actelor de îndeplinire a unor obligații morale sau actelor pentru binele public (de sponsorizare), în care generozitatea donatorului este proporțională patrimoniului său; tranzacțiile încheiate în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, în care prestația debitorului este vădit mai mare decât cea primită.

Interpretând, prin coroborare prevederile legale enunțate, instanța de recurs remarcă că în competența instanței de insolabilitate se includ acțiunile introduse de administratorul insolabilității/lichidator privind nulitatea actelor juridice încheiate de către debitor în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive.

La caz însă, se atestă că prin acțiunea înaintată de către administratorul procesului de insolabilitate al SRL „Plugarul”, se solicită nulitatea contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007 încheiat între SRL „Plugarul” și Sergiu Școlnic

REPUBLICA MOLDOVA
Judecătoria Chișinău
N. 100/16
ASOCIATAZII DE AVOCATI
INSTITUTUL DE DREPT PRIVAT
B.A.A. «INSTITUTUL DE DREPT PRIVAT»
AVOCAT
27/06/2016

privind construcția spațiului nelocativ din str. Constructorilor, 84 mun. Chișinău și a contractelor de vânzare-cumpărare subsecvente acestuia.

Astfel, este evident că actul juridic anularea cărui se solicită a fost semnat înainte cu 5 ani depunerii cererii introductive față de SRL „Plugarul”, or aceasta a fost înaintată la 23 martie 2012 (f. d. 11).

În conexiunea celor relatate instanța de recurs relevă că cererea cu privire la anularea contractului de investire nr. 61/62 din 22 mai 2007, precum și a celor de vânzare-cumpărare încheiate ulterior nu se încadrează în prevederile art. 5 alin. (5) lit. g) și art. 104 lit. b) și c) ale Legii insolabilității.

Potrivit prevederilor art. 33¹ CPC, judecătorii examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel.

Iar conform art. 39 alin. (1) CPC acțiunea împotriva pârâtului poate fi intentată și în instanța de la locul de aflare a bunurilor acestuia.

În conformitate cu prevederile art. 43 alin. (2) CPC, instanța strămută pricina la o altă instanță dacă pe parcursul judecării, s-a constatat că pricina a fost reținută spre judecare cu încălcarea normelor de competență jurisdicțională.

Având în susținere prevederile legale sus enunțate, în coroborare cu dispozițiile art. 1 alin. (4) al Legii insolabilității care direct indică că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi, instanța de recurs constată ca întemeiată cererea Olesei Plugaru cu privire la strămutarea pricinii în instanța de drept comun, în speță fiind certă existența unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor de drept comun.

Or, deși instanța de insolabilitate a citat prevederile normelor enunțate, aceasta în mod arbitrar a conchis că la caz au fost întrunite cumulativ condițiile pentru examinarea prezentei acțiuni în instanța de insolabilitate.

Mai mult că însăși concluzia instanței de insolabilitate expusă în încheierea cu privire la respingerea demersului Olesei Plugaru de strămutare a pricinii, în sensul că cauza urmează a fi examinată la curtea de apel în procedură contencioasă într-un proces separat vine în contradicție cu concluzia instanței redată în hotărârea contestată, unde deja se invocă că declararea nulității absolute a actelor juridice, invocată în speță, este de competența instanței de drept comun și nu a instanței de insolabilitate, ca în fine acțiunea să fie respinsă integral ca tardivă.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs constată că atât recursul Olesei Plugaru, cât și a Societății cu Răspundere Limitată „Plugarul” în proces de faliment urmează a fi admise, cu pronunțare unei noi hotărâri sub formă de încheiere prin care a admite cererea Olesei Plugaru cu privire la strămutarea pricinii în instanța de drept comun.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC și art. 43 alin. (2) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admit recursurile declarate de Olesea Plugaru și Societatea cu Răspundere Limitată „Plugarul” în proces de faliment.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2014 prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Olesei Plugaru cu privire la strămutarea

pricinii civile și hotărârea Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2014 și se pronunță o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care:

Se admite cererea Olesei Plugaru cu privire la strămutarea pricinii în instanța de drept comun.

Se strămută pricina civilă la cererea de chemare în judecată a administratorului procesului de insolvență a Societății cu Răspundere Limitată „Plugarul”, Vladimir Bălan împotriva Olesei Plugaru, Sergiu Școlnic, Mihail Ciobanu, Nina Ciobanu, Nicolae Bodrug, Natalia Miascovețcaia cu privire la anularea actelor juridice frauduloase în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, conform competenței.

Încheierea este irevocabilă și nu este susceptibilă de recurs.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

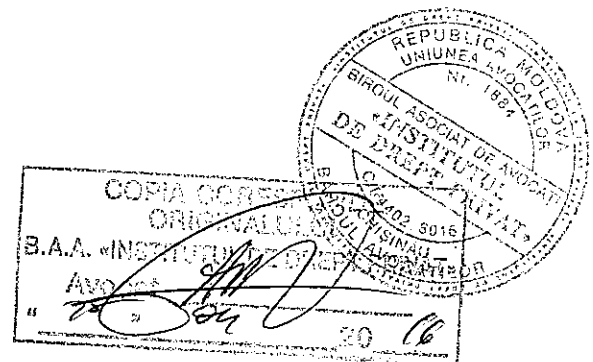
Judecătorii

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Ala Cobăneanu

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**ВЫСШАЯ СУДЕБНАЯ
ПАЛАТА
РЕСПУБЛИКИ
МОЛDOVA**

Republica Moldova, MD – 2012, mun. Chișinău
str. Petru Rareș, 18

Республика Молдова, MD – 2012, мун. Кишинэу
ул. Петру Рареш 18

tel./fax: (+ 373) 022-21-87-64; 022-21-20-89

Nr. 2ri-130/16 din 27 aprilie 2016

Damaschin Alexei

Mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 64, ap. 51.

Lichidatorul SRL „Proacvacom” – Gîndea Anatolie
Mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, nr. 105.

Prin prezenta vă expediem copia încheierii Colegiului Civil, Comercial și de
Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 27 aprilie 2016.

Anexă: Copia încheierii.

Președintele interimar al Colegiului civil, comercial

/și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

Iulia Sîrcu

ex.
Curmei Ion

Prima instanță: N. Budăi

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
ÎNCHEIERE

27 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî, Iurie Bejenaru

Tamara Chișca-Doneva și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Damaschin Alexei,

în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată, cererea lichidatorului Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie împotriva lui Damaschin Alexei, cu privire la anularea actelor juridice,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2016, prin care cererea lichidatorului Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie a fost admisă.

A C O N S T A T A T:

La 10 decembrie 2015, lichidatorul Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Damaschin Alexei, cu privire la anularea actelor juridice.

În motivarea acțiunii a invocat că la 11 februarie 2014 cererea introductivă depusă de Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată a fost admisă spre examinare cu desemnarea Întreprinderii Individuale „Gîndea Anatolie” în calitate de administrator provizoriu.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2014, a fost intentat procesul de insolabilitate în privința Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată, cod fiscal 1002600003413, mun. Chișinău, str. Scoreni, nr. 15, în calitate de administrator al procesului de insolabilitate fiind desemnată Întreprinderea Individuală „Gîndea Anatolie”, certificat nr. 17881 din 09 decembrie 2010.

La 13 octombrie 2014, instanța de insolvență a dispus continuarea procesului de insolvență în privința Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată, cu trecerea în procedura de faliment și valorificarea, lichidarea masei debitoare.

La 18 iunie 2015, Damaschin Alexei a înaintat cerere cu privire la validarea creanței împotriva debitorului Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată în sumă de 3100000 lei, invocând că creanța s-a născut în temeiul contractului de prestări de servicii juridice din 25 august 2011 și a acordului adițional din 26 august 2011.

Reclamantul a specificat că în temeiul pct. 1.1 din contract beneficiarul Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată solicită, iar prestatorul Damaschin Alexei își asumă obligația de a acorda asistență juridică în volumul și în condițiile prevăzute de contract.

Potrivit contractului, prestatorul Damaschin Alexei și-a asumat consulta beneficiarul în procurarea pachetului de acțiuni a Societății pe Acțiuni „Pepiniera Piscicolă Zonală Cahul” în volum de 93,7 % de la administrația publică locală.

În conformitate cu pct. 4.1. al contractului de prestări servicii, pentru lucru îndeplinit de către Damaschin Alexei, Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată va achita suma de 100000 lei.

Lichidatorul Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată Potrivit acordului adițional din 26 august 2011, părțile au stabilit că, în cazul procurării pachetului de acțiuni, prestatorul de servicii juridice va primi onorariu de succes și anume, în cazul în care suma de procurare va fi de circa 1000000 lei, onorariul de succes va constitui suma de 3000000 lei, în cazul în care suma de procurare va fi de 6000000 lei, prestatorul va beneficia de un onorariu de succes în mărime de 500000 lei.

Prin contractul de credit din nr. 06-06/1/66 din 03 octombrie 2011, Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni, Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată a primit un credit în sumă de 1 700 000 Euro și, dat fiind faptul că, potrivit acordului adițional suma onorariului urma a fi achitată până la 25 august 2012, rezultă că contractul urmarea scopul delapidării întreprinderii de mijloacele financiare obținute de la Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni.

Lichidatorul mai precizează faptul că potrivit pct. 6.1. din Statutul Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată, ține de competența exclusivă a adunării generale să aprobe contractele încheiate pe sume ce depășesc de $\frac{1}{4}$ ori Capitalul Social. La sediul debitorului nu se atestă procesul verbal al asociaților prin care asociații îl împuternicesc pe administrator să semneze aceste tranzacții, ori, capitalul social al Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere

Limitată este de 5400 lei, pe cînd valoarea contractului de prestări servicii și a acordului adițional este de 3100000 lei.

Reclamantul consideră că contractul de prestări servicii și acordul adițional au fost încheiate fără intenția de a produce efecte juridice, urmărind scopul de a transfera mijloacele financiare obținute prin contractul de credit nr. 06-06/1/66 din 03 octombrie 2011.

Consideră că, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipsește unul din elementele definiției ale actului juridic consfințit de Codul Civil, intenția de a da naștere, modifica, sau stinge drepturi și obligații civile.

Astfel, încheierea acestor tranzacții pretinse a fi de prestare a serviciilor juridice în condiții vădit în defavoarea debitorului Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată, ducând în eroare Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni, de la care a obținut aceste mijloace financiare, avînd drept scop transferarea lor peste hotarele țării sub pretextul unor prestări de servicii.

Reclamantul mai specifică faptul că nulitatea este sancțiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate. Nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condițiilor de valabilitate a actului juridic, actul juridic nul fiind pasibil de a înceta cu efect retroactiv din momentul încheierii.

Solicită lichidatorului Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie declararea nulității contractului de prestări servicii juridice din 25 august 2011 și a acordului adițional din 26 august 2011 la contractul de prestări servicii juridice din 25 august 2011.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2016, a fost admisă cererea lichidatorului Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie împotriva lui Damaschin Alexei, cu privire la anularea actelor juridice. A fost declarat nul contractul de prestări servicii juridice din 25 august 2011 și acordul adițional din 26 august 2011 la contractul de prestări servicii juridice din 25 august 2011, încheiate între Societatea Comercială „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată în calitate de beneficiar și Damaschin Alexei în calitate de prestator al serviciilor juridice. S-a dispus încasarea din contul lui Damaschin Alexei în bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova suma de 3000 lei (f.d. 91, 92-100).

La 22 martie 2016, Damaschin Alexei, a contestat cu recurs hotărîrea instanței de insolabilitate, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă.

La 25 aprilie 2016 Alexei Damaschin a depus o cerere, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale cu privire controlul constituționalității sintagmei „în

instanța de insolvabilitate” din art. 104 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Colegiul dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Conform § 79-80 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea a menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Conform § 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, menționează că cererea înaintată de Alexei Damaschin urmează a fi admisă, deoarece au fost întrunite condițiile indicate supra.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul consideră necesar de a suspenda procesul, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.121 alin. (1) CPC, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. e) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.

Astfel, în temeiul prevederilor normelor legale citate, Colegiul urmează să suspende procesul, în legătură cu ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. art. 12¹, 260 alin. (1) lit. e), 263, art. art. 269-270 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE :

Se admite cererea lui Alexei Damaschin, privind sesizarea Curții Constituționale.

Se remite Curții Constituționale cererea lui Alexei Damaschin, privind controlul constituționalității sintagmei „în instanța de insolvabilitate” din art. 104 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Se suspendă procesul intentat la cererea lichidatorului Societății Comerciale „Proacvacom” Societate cu Răspundere Limitată – Gîndea Anatolie împotriva lui Damaschin Alexei, cu privire la anularea actelor juridice.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

/Semnătura/ Tatiana Vieru

Judecătorii:

/Semnătura/ Valentina Clevadi

/Semnătura/ Iurie Bejenaru

/Semnătura/ Tamara Chișca-Doneva

/Semnătura/ Oleg Sternioală

Copia corespunde originalului

Judecător:

Tatiana Vieru

